

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Utrecht, 2 maart 2023

KNMG
Mercatorlaan 1200
Postbus 20051
3502 LB Utrecht

Referentie

RH/EK

Contactpersoon

Emily Kraaijenbrink adviseur
public affairs 0623975238/
e.kraaijenbrink@fed.knmg.nl

Bijlagen 1

Onderwerp

Inbreng voor Schriftelijk overleg Wet aanpak meervoudige problematiek
sociaal domein – inbrengdatum 8 maart

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Tot 8 maart kunt u schriftelijke vragen inbrengen over het wetsvoorstel Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams). Namens de KNMG (waaronder LHV, KAMG, Verenso, NVvP), de Nederlandse ggz, het NIP, de NVO, BPSW, Valente, Sociaal Werk Nederland, VGN en ActiZ maken wij ons ernstige zorgen over de impact van het wetsvoorstel op de praktijk van zorgverleners, in het bijzonder op het beroepsgeheim en daarmee de vertrouwensrelatie tussen zorgverlener en cliënt. Wij vragen u dan ook onze inbreng mee te nemen bij de voorbereiding van het schriftelijke overleg.

Impact wetsvoorstel op praktijk

Om tot een gecoördineerde en integrale aanpak van (ernstige) meervoudige problematiek te kunnen komen, is goede samenwerking en uitwisseling van ter zake relevante gegevens tussen de verschillende partijen, zowel binnen het sociaal domein als in de 'aanpalende domeinen' van groot belang. We benadrukken daarbij wel dat een goede samenwerking het doel is en niet de gegevensuitwisseling. Belangrijk is dat er recht wordt gedaan aan de positie van burgers in een kwetsbare situatie. Zij moeten worden beschermd tegen onnodige inbreuken op hun privéleven. Het wetsvoorstel beoogt dit te regelen, maar slaagt daar ons inziens niet volledig in. Op verschillende onderdelen ontbreken duidelijke kaders voor de praktijk van zorgverleners. Hierover maken wij ons ernstige zorgen. Wij pleiten er dan ook voor het wetsvoorstel op verschillende onderdelen aan te passen en vinden een uitvoeringstoets van de gevolgen bij cliënten, zorgaanbieders en hulpverleners noodzakelijk.

Vrijwillig gecoördineerde aanpak en bemoeizorg: twee verschillende zaken

In het geval van meervoudige problematiek is het van groot belang om dienst- of zorgverlening in samenspraak met de burger (en zijn gezin) te regelen. Voorkomen moet worden dat een burger (en zijn gezin) te maken krijgt met beslissingen van verschillende instanties die niet op elkaar aansluiten of zelfs tegenstrijdig zijn. Zoals in de toelichting terecht wordt beschreven dient het uitgangspunt 'samenspraak' te

zijn en kan een burger op basis van dit wetsvoorstel niet worden gedwongen bepaalde hulp of zorg te aanvaarden. Gedwongen zorg en gedwongen hulp worden dan ook niet geregeld in de Wams. Niettemin biedt het voorstel Wams gemeenten wel de mogelijkheid om een onderzoek te doen zonder dat daaraan een hulpvraag van de burger ten grondslag ligt. Dit omdat, aldus de toelichting, het "zinnig is dat bij ernstige problematiek in combinatie met hinder, overlast of veiligheid de gemeente een onderzoek kan starten om te komen tot een gecoördineerde aanpak zonder dat de persoon of gezin die het betreft een hulpvraag heeft."

Wij achten het niet passend en in de praktijk onwerkbaar dat in de Wams mogelijkheden worden opgenomen voor toeleiding naar een gecoördineerde aanpak door de gemeente zonder de wens en/of bereidheid van de burger of zijn gezin. Daarmee lijkt het wetsvoorstel óók een (juridisch) kader te bieden voor samenwerking ten behoeve van de zogenoemde 'bemoeizorg'. Het is onzes inziens onwenselijk om dit (juridisch) kader in één adem te regelen met de gecoördineerde aanpak op basis van een hulpvraag van de burger. Burgers die in aanmerking komen voor bemoeizorg, bevinden zich in een andere, zeer kwetsbare positie en dat vergt extra waarborgen tegen onnodige inbreuken op hun privéleven. Het scheppen van een (juridisch) kader voor het uitwisselen van gegevens in het kader van bemoeizorg vergt onzes inziens daarom een afzonderlijk traject, in nauw overleg met het veld.

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen om de juridische kaders voor een vrijwillige gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek en bemoeizorg apart van elkaar te regelen, in nauw overleg met het veld?

Wams in relatie tot beroepsgeheim en vertrouwensrelatie cliënt

Voor zorgverleners met een beroepsgeheim bevat de Wams een aantal wettelijke grondslagen voor het verwerken, c.q. verstrekken van gegevens aan derden, zoals het college van burgemeester en wethouders (hierna het college B&W). Ook als de cliënt in kwestie daarvoor geen toestemming heeft gegeven. Het betreft in ieder geval artikel 5.4.2 en 5.4.3 Wams. Wij betwisten de noodzaak en de wenselijkheid van het opnemen van deze artikelen. Wij zijn van mening dat het huidige juridisch kader voor het verstrekken van gegevens aan een derde zoals het college van B&W door zorgverleners met een beroepsgeheim toereikend is voor een (meer) gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek in het sociaal domein. Zeker in hun huidige vorm voegen de artikelen onzes inziens weinig toe en kunnen ze zelfs een tegengesteld effect hebben. We roepen dan ook op om voornoemde bepalingen zo aan te passen dat duidelijk is dat zorgverleners met een beroepsgeheim alleen gegevens mogen verstrekken als de cliënt daarvoor zijn toestemming heeft gegeven.

Daarnaast hechten wij er waarde aan op te merken dat het wetsvoorstel hulpverleners zonder wettelijk erkend beroepsgeheim ten onrechte uitsluit van de uitzondering als bedoeld artikel 5.4.2 lid 2, alsmede artikel 5.4.3 lid 2 Wams. Ook hulpverleners die bijvoorbeeld op basis van een beroepscode een geheimhoudingsplicht hebben, moeten een beroep kunnen doen op de uitzondering van artikel 5.4.2 lid 2 Wams. Het is voor de client en de zorgverlener even belangrijk dat gegevens vertrouwelijk worden behandeld bij hulpverleners zonder wettelijk erkend beroepsgeheim als bij hulpverleners met een geheimhoudingsplicht. Daarnaast is het zo dat deze hulpverleners over vergelijkbare gegevens kunnen beschikken als een hulpverlener met een wettelijk erkend beroepsgeheim. Dit betekent dat de Wams voor vergelijkbare gegevens verschillende regels voor gegevensverstrekking introduceert.

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen:

- a. om de uitzondering in lid 2 van artikel 5.4.2 Wams ook van toepassing te verklaren op hulpverleners zonder wettelijk erkende geheimhoudingsplicht zodat zij dezelfde afweging kunnen maken als hulpverleners met een wettelijk erkende geheimhoudingsplicht.
- b. Waarom het huidige juridisch kader voor het verstrekken van gegevens aan een derde zoals het college van B&W door zorgverleners met een beroepsgeheim op dit moment niet toereikend genoeg is voor een (meer) gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek in het sociaal domein? En de minister/ staatssecretaris bereid is deze artikelen (artikel 5.4.2 en 5.4.3 Wams) uit het wetsvoorstel te halen? Of bereid is de artikelen zo aan te passen dat daaruit volgt dat een zorgverlener alleen met toestemming van de cliënt gegevens mag verstrekken? En zo niet, hoe gaat de minister/ staatssecretaris dan onderstaande problemen oplossen met artikel 5.4.2 en 5.4.3?

Artikel 5.4.2 Wams

Artikel 5.4.2 Wams bepaalt dat een zorgverlener met een beroepsgeheim in beginsel alleen met toestemming van de cliënt desgevraagd gegevens aan het college van B&W mag verstrekken, maar dat hij of zij als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan daartoe ook zonder toestemming van de cliënt kan overgaan. Hoewel deze herziene versie van artikel 5.4.2 Wams de zorgverlener meer ruimte geeft om een eigen afweging te kunnen maken dan de versie uit 2020, bestaat nog steeds het risico dat cliënten – wetende dat een zorgverlener in bepaalde gevallen wettelijk bevoegd is zonder toestemming vertrouwelijke informatie met het college B&W te delen – zich aan zorgverlening zullen onttrekken.

Dat is niet wenselijk omdat juist deze cliënten vaak hard hulp nodig hebben en vaak wantrouwen koesteren tegenover hulpverleners of de overheid. Zeker bij een ter zake wilsbekwame, meerderjarige cliënt valt het – behoudens uitzonderlijke gevallen – niet te rechtvaardigen om zonder toestemming gegevens aan de gemeente te verstrekken. Waar het gaat om de uitzonderlijke gevallen, waarin een ander belang volgens een zorgverlener zwaarder weegt dan het belang van het beroepsgeheim, kan de zorgverlener een beroep doen op de al bestaande doorbrekingsgrond van het 'conflict van plichten'. Het daar bijbehorende afwegingskader is bij zorgverleners over het algemeen welbekend.

Het in de toelichting beschreven argument dat een wettelijk vastgelegde bevoegdheid handelingsverlegenheid onder (zorg)professionals vermindert of wegneemt, vinden wij niet (voldoende) overtuigend. Zeker niet omdat wij menen dat de tekst van artikel 5.4.2. Wams de zorgverlener juist onvoldoende houvast biedt voor het maken van een goede afweging. Zo volgt uit de wettekst zelf, noch uit de toelichting duidelijk (genoeg) wanneer precies sprake is van 'ernstige meervoudige problematiek', terwijl dat wel een van de voorwaarden is om zonder toestemming van de cliënt gegevens te mogen delen met het college van B&W (artikel 5.4.2 lid 2 sub c Wams). Wordt hiermee hetzelfde bedoeld als met 'complexe casuïstiek' waar Zorg- en Veiligheidshuizen zich op richten (art. 2.25 wetsvoorstel WGS)? Het lijkt ons in het kader van duidelijkheid voor de zorgverlener onwenselijk om voor vergelijkbare situaties verschillende termen te hanteren en deze dan ook expliciet in de definitiebepaling van de Wams op te nemen.

Ook de voorwaarde dat verstrekking noodzakelijk moet zijn gelet op de plicht om goede hulp of zorg te verlenen (artikel 5.4.2 lid 2 sub a Wams) zorgt voor verwarring. In 2021 heeft de Raad van State een advies gegeven op een tusserversie van de Wams, waaronder ook een tusserversie van artikel 5.4.2 Wams. Die tusserversie van artikel 5.4.2 Wams hield in dat de verstrekking van gegevens zonder uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene kon geschieden als dat naar het oordeel van de verstreckende partij noodzakelijk was uit het oogpunt van goed hulpverlenerschap. Ten aanzien van deze versie merkte de Raad van State op dat de norm 'goed hulpverlenerschap' onvoldoende begrenzing biedt en adviseerde

het artikel 5.4.2 Wams aan te passen. Vervolgens heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) meermaals met veldpartijen en (juridische) experts aan tafel gezeten om over een alternatief na te denken. Wij begrijpen dan ook niet dat de norm van goed hulpverlenerschap – zij het in iets andere bewoordingen – toch zijn weg terug heeft gevonden in het wetsvoorstel en roepen op deze voorwaarde wederom te schrappen uit het wetsvoorstel.

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen:

- a. om de term 'ernstige meervoudige problematiek' nader uit te leggen en expliciet in de wet op te nemen in de definitiebepaling?
- b. om – in lijn met het advies van de Raad van State en de raadpleging van het veld/experts – de voorwaarde 'gelet op zijn plicht om goede hulp of zorg te verlenen' uit artikel 5.4.2 lid 2 Wams te schrappen?

Ook hebben wij nog een aantal vragen over de verwerking van de op basis van artikel 5.4.2 Wams verstrekte gegevens door de gemeente. Allereerst stellen wij vast dat een zorgverlener op basis van artikel 5.4.2 Wams nadere voorwaarden kan stellen aan de verstrekking waaraan de gemeente zou moeten voldoen. Aan welke voorwaarden wordt hierbij gedacht en blijven gestelde voorwaarden gelden als de gemeente de verstrekte gegevens voor haar eigen doeleinden gaat verwerken? Wordt bijvoorbeeld gedacht aan het stellen van de voorwaarde dat eenmaal aan de gemeente verstrekte gegevens niet verder mogen worden verstrekt? Anders wordt het immers onmogelijk voor de betreffende professional om de gevolgen van zijn verstrekking te overzien. Waarom wordt dit dan niet in de wet met zoveel woorden vastgelegd, zoals bijvoorbeeld ook artikel 1.10, tweede lid, van het concept Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden wordt bepaald? En welke rechtsmiddelen staan voor de cliënt én de zorgverlener open als niet aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan?

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen:

- a. om in de Wams op te nemen dat eenmaal aan de gemeente verstrekte gegevens niet verder mogen worden verstrekt, zoals bijvoorbeeld ook in artikel 1.10, tweede lid, van het concept Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden is vastgelegd?
- b. aan welke andere door de verstrekken partij te verstrekken voorwaarden wordt gedacht ingevolge artikel 5.4.2 Wams?
- c. om aan te geven of de door de zorgverlener gestelde voorwaarden ook gelden als de gemeente de verstrekte gegevens voor haar eigen doeleinden gaat verwerken?
- d. om in de wet op te nemen van welke rechtsmiddelen cliënt en de zorgverlener gebruik kunnen maken als niet aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan?

Voorts vragen wij ons af waarom er – ondanks de oproep van de KNMG in 2020 hiertoe – niet voor is gekozen om in het wetsvoorstel vast te leggen dat (medische) gegevens, verstrekt door een zorgverlener met een beroepsgeheim, alleen mogen worden verwerkt door of onder verantwoordelijkheid van een medisch adviseur van de gemeente, althans iemand met een eigen beroepsgeheim. Dit ter behoud van de goede vertrouwensrelatie tussen cliënten en zorgverleners en het vertrouwelijke karakter van de informatie. Hiervoor zou het noodzakelijk zijn gemeenten te verplichten een medisch adviseur beschikbaar te stellen voor het verwerken van de ontvangen gegevens. De KNMG zal artsen hoe dan ook adviseren om medische gegevens van patiënten uitsluitend te delen met een medisch adviseur van de gemeente. De NVO en BPSW ondersteunen de gedachte dat de ontvanger van gegevens in ieder geval dient te beschikken over de benodigde kennis en kunde om deze gegevens te kunnen interpreteren.

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen in het wetsvoorstel vast te leggen dat alleen een zorgverlener met een beroepsgeheim (een medisch adviseur) kennis mag nemen van de verstrekte medische gegevens?

Tot slot zijn wij benieuwd op basis welke grondslag uit artikel 6 AVG een zorgverlener met een (medisch) beroepsgeheim zich kan beroepen als hij of zij zonder toestemming van de cliënt op basis van artikel 5.4.2 (bijzondere) persoonsgegevens aan het college B&W verstrekt? Dit kan in ieder geval niet op basis van de grondslag 'toestemming' uit artikel 6 lid 2 onderdeel a AVG of 'wettelijke verplichting' uit onderdeel c, want toestemming ontbreekt en het gaat niet om een wettelijke plicht. Welke grondslag is het dan wel?

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen op welke grondslag uit artikel 6 AVG een zorgverlener met een beroepsgeheim zich kan beroepen als hij of zij zonder toestemming van de cliënt op basis van artikel 5.4.2 (bijzondere) persoonsgegevens aan het college B&W verstrekt

Artikel 5.4.3 Wams

De in artikel 5.4.2 Wams vastgelegde grondslag ter doorbreking van het beroepsgeheim geldt volgens artikel 5.4.3 lid 2 Wams ook voor het verstrekken van gegevens in het casusoverleg zoals bedoeld in artikel 2.3a.1, zevende lid, onderdeel b, artikel 2.3a.3, derde lid, of artikel 2.3a.4, vierde lid Wams. Oftewel, zorgverleners met een beroepsgeheim mogen in het casusoverleg aan de andere deelnemers gegevens over de cliënt verstrekken als zij hiervoor diens toestemming hebben gekregen of als wordt voldaan aan de voorwaarden van artikel 5.4.2 lid 2 Wams. De hierboven beschreven bezwaren tegen artikel 5.4.2 Wams gelden evenzeer voor gegevensverstrekking in voornoemde casusoverleggen. Hetzelfde geldt voor de door ons geformuleerde vragen.

Ook merken wij op dat artikel 5.4.3 Wams verwarrend is geformuleerd. In het eerste lid is vastgelegd dat deelnemende partijen bevoegd zijn om die persoonsgegevens te verwerken die noodzakelijk zijn voor de bespreking in en het doel van het casusoverleg. Het tweede lid voegt daaraan toe dat deelnemende partijen bevoegd zijn om in het casusoverleg de noodzakelijke gegevens aan elkaar te verstrekken. Het 'verstrekken van persoonsgegevens' is echter een vorm van het 'verwerken van persoonsgegevens'. In die zin is het artikel dubbelop en lijkt het eerste lid voor zorgverleners met een beroepsgeheim meer ruimte te bieden om (bijzondere) persoonsgegevens te verstrekken dan het tweede lid, waarin dezelfde voor hen dezelfde voorwaarden als in artikel 5.4.2 lid 2 Wams worden gesteld.

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen waarom er in artikel 5.4.3 Wams onderscheid wordt gemaakt tussen het 'verwerken' en 'verstrekken' van (bijzondere) persoonsgegevens?

Coördinatiefunctie

Als de cliënt instemt met de gecoördineerde aanpak, wordt een coördinator aangewezen door het college. Dit kan, zo blijkt uit de toelichting een persoon zijn die als partij of medewerker van een partij die betrokken is bij gecoördineerde aanpak of een gemeenteamtbenaar. In de Wams zijn de bevoegdheden ten aanzien van een gecoördineerde aanpak aan de gemeente toebedeeld. Het is wellicht niet altijd passend dat deze taak vervolgens wordt uitbesteed aan een derde partij, bijvoorbeeld aan een hulpverlener die niet bij of voor de gemeente werkzaam is.

Het feit dat een hulpverlener kan worden aangewezen als coördinator met alle omschreven verplichtingen, heeft consequenties voor de praktijk:

- Van een hulpverlener vragen per situatie onderscheid te maken in de hoedanigheid waarin hij opereert en op basis daarvan te bepalen welke gegevens hij aan wie mag verstrekken maakt de praktijk nodeloos ingewikkeld en daarmee onwerkbaar.
- De hulpverlener krijgt geen tijd en daarbij behorende financiering voor werkzaamheden ten behoeve van een gecoördineerde aanpak (alle activiteiten in het sociaal domein), zoals het zijn van aanspreekpunt, het afstemmen met alle relevante partijen en het organiseren van een casusoverleg.
- Het wetsvoorstel geeft verplichtingen aan een coördinator zoals het aanleggen van een coördinatie dossier. Dat betekent dat de coördinatie dossiers, afhankelijk van de situatie, bij verschillende partijen worden bewaard. De hulpverlener die coördinator is, zou dan het dossier moeten bewaren apart van het hulpverleningsdossier. Daar komt bij dat de coördinator verwerkingsverantwoordelijke is (aldus het wetsvoorstel). Aanvullende regels ten aanzien van het coördinatie dossier ontbreken in het wetsvoorstel.

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen:

- a. in het wetsvoorstel Wams vast te leggen dat uitsluitend partijen die daartoe bereid zijn als coördinator benoemd kunnen worden?
- b. om een betere afbakening van de coördinatie rol en de inhoudelijke behandelrol van een hulpverlener. Daarmee moet voorkomen worden dat een partij twee taken in één proces moet uitvoeren.
- c. bepalingen op te nemen ten aanzien van het aanleggen en bewaren van het coördinatie dossier.

Hergebruik en proportionaliteit

De door de wetgever beoogde doelstelling van de wet is: passende ondersteuning van de burger die gebukt gaat onder met meervoudige problematiek. Er moet derhalve voor gewaakt worden dat de wet die ten behoeve van de passende hulp en ondersteuning tevens de gegevensverstrekking voor dat doel regelt, kan worden gebruikt voor bestrijding maatschappelijke problemen als overlast en fraude. Als voorbeeld kan gelden dat burgers die een beroep doen op de Participatiewet te maken hebben met een controlerende en handhavende overheid, ten behoeve van de opsporing van fraude. Die wetenschap kan ertoe leiden dat burgers achterdochtig zijn wanneer er een uitbreiding van de mogelijkheden van gegevensdeling wordt aangekondigd en om die reden niet mee willen werken aan een gecoördineerde aanpak van hun problematiek. Om dergelijke ongewenste (neven-)effecten te voorkomen, moet de verzekering van de wetgever in de toelichting dat gegevens die verwerkt worden in het kader van de gecoördineerde aanpak niet mogen worden gebruikt voor andere doeleinden, zoals fraudebestrijding, in de wet zelf worden opgenomen.

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen om expliciet in de wet op te nemen dat de gegevens die worden verwerkt in het kader van de gecoördineerde aanpak niet gebruikt mogen worden voor andere doeleinden, zoals fraudebestrijding en andere handhavingsverplichtingen ?

Zorg- en veiligheidshuizen

Nieuw in dit wetsvoorstel is de mogelijkheid voor de coördinator om – kort gezegd – een casus over te dragen aan een Zorg- en Veiligheidshuis. Het is wenselijk dat aan de problematiek van een burger niet in twee parallelle hulpverleningstrajecten wordt gewerkt, maar wel moet worden gewaakt voor niet proportionele gegevensoverdracht. In de wet is echter niets nader geregeld over hoe moet worden omgegaan met de gegevens die in het kader van een gecoördineerde aanpak zijn verzameld.

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen om zorg te dragen voor een regeling die proportionele gegevensdeling aan de Zorg- en veiligheidshuizen toelaat?

Wvggz en Wzd

In het wetsvoorstel wordt hergebruik van gegevens die het college of de burgemeester heeft verkregen op basis van de Wvggz en Wzd toegelaten. Deze gegevens hebben betrekking op de aanvraag en het verloop van een zorgmachtiging of crisismaatregel (verplichte zorg)/rechterlijke machtiging of inbewaringstelling. De Wvggz en Wzd beogen bevatten specifieke geheimhoudingsbepalingen om bescherming van kwetsbare burgers te waarborgen. In de voorgestelde artikelen 5.4.1 en 5.4.2 is bepaald dat gegevens die aan de burgemeester zijn verstrekt in het kader van de Wvggz en Wzd kunnen worden gebruikt.

Wilt u de minister/staatssecretaris vragen:

- a. wat het wetsvoorstel betekent voor de stukken die de burgemeester in de procedure van de Wvggz en Wzd heeft verkregen, zoals de medische verklaring van een onafhankelijk psychiater en waarvoor in de Wvggz en Wzd bepalingen zijn opgenomen met betrekking tot het gebruik daarvan?
- b. of het hergebruik van de desbetreffende gegevens voor een gecoördineerde aanpak wel verenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen?

Financiering werkzaamheden partijen

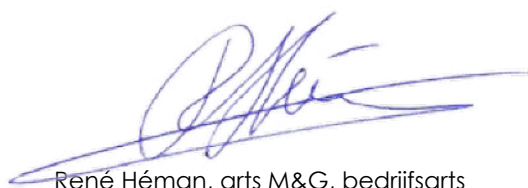
In het wetsvoorstel is niet geregeld hoe de werkzaamheden partijen die betrokken worden bij de gecoördineerde aanpak worden gefinancierd. Dit betekent waarschijnlijk dat de betrokken partijen de financiële lasten daarvan moeten dragen. Dit is ongewenst en bovendien onredelijk, aangezien de werkzaamheden van betrokken gemeenteambtenaren, naar wij aannemen, wel worden gefinancierd.

Wilt u de minister/staatssecretaris verzoeken om de noodzakelijk financiering voor de uitvoering van de Wams te regelen?

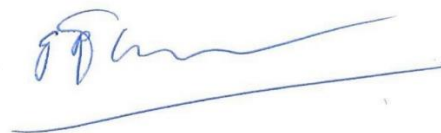
Mochten er over bovenstaande en/of gerelateerde punten nog vragen zijn, dan horen wij dat graag. Voor meer informatie kunt u contact met ons opnemen via Emily Kraaijenbrink, Adviseur Public Affairs KNMG, telefoon 06 -23 975 238/ e.kraaijenbrink@fed.knmg.nl

Met vriendelijke groeten,

Mede namens LHV, KAMG, Verenso, NVvP, het NIP, de NVO, BPSW, Valente, Sociaal Werk Nederland, VGN en ActiZ.

René Héman, arts M&G, bedrijfsarts
voorzitter KNMG

mevrouw drs. G.R. Peetoom
voorzitter de Nederlandse GGZ

Bijlage

(Medisch) beroepsgeheim

Artsen en andere zorgverleners zoals orthopedagogen-generalist en gezondheidszorgpsychologen hebben een wettelijk vastgelegd (medisch) beroepsgeheim. Dit betekent dat zij verplicht zijn om te zwijgen over alles dat zij te weten komen over een patiënt/cliënt in het kader van de zorgverlening aan diegene. Het (medisch) beroepsgeheim is een groot goed dat zowel het algemeen als het individueel belang dient. Het (medisch) beroepsgeheim waarborgt de privacy van de patiënt. Ook zorgt het voor een vrije toegang tot zorg, doordat de patiënt erop mag én kan vertrouwen dat alle informatie die hij met een zorgverlener deelt, vertrouwelijk blijft. Deze vertrouwensband is een essentieel onderdeel van de behandelrelatie en dient zodoende te worden gerespecteerd en beschermd.

Een zorgverlener kan zijn (medisch) beroepsgeheim alleen doorbreken als daarvoor een grond is, zoals toestemming van de patiënt, een wettelijke plicht tot gegevensverstrekking of als een zorgverlener een zogenaamd 'conflict van plichten' ervaart. Voor het doorbreken van het (medisch) beroepsgeheim op grond van het conflict van plichten gelden een aantal cumulatieve voorwaarden:

- Alles is in het werk gesteld om toestemming tot doorbreking van het geheim te verkrijgen.
- Het niet-doorbreken van het geheim levert voor een ander ernstige schade op.
- De zorgverlener verkeert in gewetensnood door het handhaven van de zwijgplicht.
- Er is geen andere weg dan doorbreking van het geheim om het probleem op te lossen.
- Het moet vrijwel zeker zijn dat door de geheimdoorbreking de schade aan de ander kan worden voorkomen of beperkt.
- Het geheim wordt zo min mogelijk geschonden.

De plicht van een hulpverlener om de zorg van een goed hulpverlener in ach te nemen, ook wel de norm van goed hulpverlenerschap genoemd, is op zichzelf géén grond ter doorbreking van het (medisch) beroepsgeheim.

Wat regelt de Wams voor zorgverleners met een (medisch) beroepsgeheim?

Met de Wams wordt de gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek als taak voor het college van burgemeester en wethouders (hierna: het college B&W) wettelijk verankerd. Daarbij worden ook de juridische grondslagen voor de daarvoor benodigde gegevensverwerking geregeld. Dit met het oog op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het wetsvoorstel bevat ook juridische grondslagen voor de gegevensverstrekking door zorgverleners met een (medisch) beroepsgeheim aan derden zoals het college B&W. Het betreft in ieder geval de artikelen 5.4.2 en 5.4.3 Wams.

Artikel 5.4.2 lid 1 Wams verplicht partijen die in het sociaal domein of aanpalend domein diensten of interventies verrichten, het college van B&W desgevraagd en kosteloos persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, over de cliënt of betrokken gezinsleden te verstrekken die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van een onderzoek als bedoeld in artikel 2.3a.1, vierde lid, of artikel 2.3a.4, tweede lid Wams. Deze verplichting geldt tenzij naar het oordeel van deze partij zwaarwegende redenen bestaan zich daartegen verzetten.

Artikel 5.4.2 lid 2 Wams maakt voor partijen met een wettelijk vastgelegde geheimhoudingsplicht een uitzondering op de netgenoemde verplichting. Voor hen geldt dat zij het college B&W in beginsel alleen gegevens verstrekken als de cliënt daarvoor zijn of haar toestemming heeft gegeven. Als de cliënt geen toestemming geeft, mogen zij alleen gegevens aan het college B&W verstrekken als dat naar hun oordeel noodzakelijk is

- a. gelet op de plicht om goede hulp of zorg te verlenen;

- b. om ernstige meervoudige problematiek van de cliënt of zijn gezinsleden te beperken of te voorkomen; en
- c. dit in het belang is van de cliënt, zijn gezinsleden of mensen in hun omgeving.

Artikel 5.4.3 lid 1 Wams bepaalt dat partijen die deelnemen aan een casusoverleg als bedoeld in artikel 2.3a.1, zevende lid, onderdeel b, artikel 2.3a.3, derde lid, of artikel 2.3a.4, vierde lid Wams, bevoegd zijn die persoonsgegevens te verwerken die noodzakelijk zijn voor de bespreking in en het doel van het casusoverleg. Artikel 5.4.3 lid 2 voegt daaraan toe dat deelnemende partijen bevoegd zijn om in het casusoverleg de noodzakelijke gegevens aan elkaar te verstrekken. Voor partijen met een geheimhoudingsplicht geldt dat zij alleen gegevens in het casusoverleg mogen verstrekken als zij toestemming van de cliënt hebben of als aan dezelfde voorwaarden als in artikel 5.4.2 lid 2 Wams wordt voldaan.